

BOLDOG IDEGEN

– regényrészlet

Néhány nap alatt belerázódtam Hamuvölgynek, ennek a néhány házból álló tanyának kora őszi mindennapjaiba. Tudtam, hogy reggel kilenc körül kilép a házukból Jon Trygve, lábán színes strandpapucsban, amihez vastag gyapjúzoknit húzott. Bizonytalanul felül a biciklire, és imbolyogva, mint aki a következő pillanatban eldőlni, végigteker azon a százötven méteres úton, ami a házuk és a turisták számára fenntartott három vécé, egy női, egy férfi és egy mozgássérült között van. Fél tízre, tízre ragyogóra feltörli a kőpadlót a vécékben, ahol fotocella érzékeli a szükségét végzőt, akinek, amíg bent van, a szellőző a Peer Gyntből Solveig dalát zümögve cseréli a levegőt. Fél tizenegyre már készen szoktunk lenni a gyümölcsös hűtőpult bepakolásával lent a kompikötőben. Visszafelé jöve látjuk a szomszédot, aki utánfutós liftjével leemeli a vén kost az előző nap folyamán kopaszra legelt kamratetőről, és átszállítja egy másik házhoz. Időközben megérkeztek a litván vendégmunkások, és komótosan dolgozni kezdtek, Unni pedig már kinyitotta a kiállítást és a templomot, most pedig már azon aggódik, hogy az asznapi első turisták előtt visszaérjek. Mindig visszaérek, és körbevezetem őket. Ahogy később azokat is, akik az óránként érkező komppal újabb és újabb csoportokban jönnek egészen

késő délutánig. Közben a szomszédnak sikerült áttennie a kost, és miközben az már harogva új tetőn legel, ő kinyitja a kávézóját, gofrival, jégkrémmel és helyi málnából, eperből készült szörppel, lekvárral várja a turistákat. A legnagyobb sürgés-forgás közepén előkerül a tanya közös, háromlábú kutyája, az, amelyiknek a negyedik lábát amputálni kellett, mert egyszer vakmerően szembeszállt egy rozsomákkal, amely Hamuvölgy határáig leereszkedett a hegyekből. Most a teraszon ülő turisták körül ugrál bukdácsolva, de sose orra esve, sajátos technikával, széles vigyorral a pofáján, farokcsóválva. Ez így megy késő délutánig. Akkor fordul az utolsó komp. De teljes csend Hamuvölgyben csak azután lesz, miután a litván vendégmunkásokat elviszi este a kisbusz a fjord végébe, ahol azok az éjszakát töltik.

Munka után fáradtan teszek még egy lazító sétát, miközben zsi bonganak a fejemben a napközben ismételt angol, norvég, német, holland, francia szavak a dongatemplomról. Kedvem lenne felmászni az örök tél birodalmáig, hogy életemben először igazi havat érintsek. Találok egy birkák kitaposta csapást, felkapaszkodom a hegyoldalban, hosszú kaptató után túljutok a fenyőhatáron, felérek a legelőig, de a hófoltokkal tarkított sziklák ugyanúgy fölöttem vannak, csak egy hajszálnyival látszanak közelebbnek, mint az ég, ezért egy idő után mindig feladom és visszafordulok. Pár hónap múlva úgyis le fog hullni a hó, vigasztalom magam, és akkor lejjebb is találkozhatom a tűnékeny kristályokkal.

Az egyik ilyen visszautamon felfedeztem egy kiálló ormot, amely fenyők és nyírfák takarásában meredezett, pár száz méterrel Hamuvölgy fölött. Föntről patak zuhogott rá, de nem bukott át rajta, hanem a sziklányi kő mély hasadékába eltűnt, hogy azután lent, az orom tövében bő vizű forrás bugyborékoljon elő a kövek közül.

Gondoltam, próbát teszek, hogy vajon ugyanaz a víz ömlik-e ki alul, amelyik felül befolyik. Fent belecsepegtettem a habokba néhány cseppet nagyapám egyik szeréből, lemásztam az orom lábához, és nagyot kor-

tyoltam a forrás vizéből. Összerázkódtam az undortól. Úgy éreztem, mintha miniatűrre kicsinyítve a számba ugrott volna a szomszéd vén kosa, és döfködné a szájpaplásmat. Eszembe jutott, hogy a víz a fenti birkalegelőn buggyan elő a köves talajból, ahol több tonnányi bárányganéjt áztat, miközben tucatnyi ágra bomolva lefelé csorog. A nyelvemen onnét van ez a kellemetlen birkaíz.

Néhány percet kellett csak várnom. Akkor megbillent fölöttem a szikla. Megtaszította az egyik vörösfenyő törzsét. A gyökérzet a lökéstől megreccsent odalent a földben, a korona pedig nagyot suhintva belengett fölöttem. Amire a fa megnyugodott, a szikla is visszamerevedett abba a mozdulatlanságba, ami a sajátja volt az utóbbi pár ezer évben, mialatt csak a belőle letört, apró köveknek szabadott elgurulniuk. Kis szünet után mégis újra billent egyet, aztán még egyet, megint egyet, hogy végül folyamatosan zötyögjön egy helyben.

Döngött alattam a föld, a vörösfenyő gyökere recsegett-ropogott, túleveles ágai kaszáltak össze-vissza. A közelben álló fák hajladoztak, de még a barnuló páfrányok is, mint csapkodó legyezők, susogtak. Abban a pillanatban biztos voltam benne, hogy nagyapám cseppjei a titokzatos földalatti úton keresztül leértek, és a szerből annyi, amennyi elég a látomáshoz, bejutott a szervezetembe.

A forrás medencéjénél ültem, amelyben a rázkódástól megtört a kristálytiszta víz, de nem lett zavaros, csak a medence fenekén csörögtek a kavicsok, mint az összerázott üvegyöngyök. Földmorzsa, mohadarabok hullottak a nyakamba. Néhány nagyobb kő is leesett mellettem. Tompán döngve a talajon gurult lefelé, addig, amíg meg nem akadt az aljnövényzetben vagy egy fatönkөн. Ezek közül a kövek közül bármelyik elég lett volna, hogy betörje a koponyámat, de azért sem volt kedvem felállni, és arrébb menni. Nem éreztem sérthetetlennek magam, de arra gondoltam, hogy legyen, aminek lennie kell. Vak bizalommal vártam a sorsomat.

A szikla egy idő után lecsillapult, rázkódott egy utolsót, és megpihent. A környező fák, páfrányok megnyugodtak. Az oldalra dőlt

vörösfenyő csendesen feküdt, kifordult gyökere most az ég felé kapaszkodott.

A kavicságyból feltörő forrás másképpen mormolt, sokkalta hangosabban, mint korábban. Minél tovább, minél figyelmesebben hallgattam, annál tagoltabbnak tűnt a zaja. Egy idő után biztosra vettem, hogy ezzel a mormolással maga a fölém magasodó szikla akar közölni velem valamit. Tudtam, hogy elmélyült odafigyeléssel még azt is pontosan ki lehetne venni, hogy mit. Csakhogy erre az odafigyelésre az én képességeimből nem futotta, ehhez legalább egy nagyapám kaliberű varázslóra lett volna szükség. Én, aki annyi nép nyelvét beszéltem, a szikla mondanivalójából, amit a víz nyelvén fejezett ki, egyetlen apró bugyborékolás értelmét se foghattam fel. Sóhajtvá felálltam, és kissé restelleve modortalanságomat a szikla előtt, amely még mindig ugyanúgy mondta a magáét, elindultam lefelé.

Unni az első éjszakát követően a tanyájuknak nem a főépületében szállásolt el, ahol ők laktak, hanem abban az apró házban, amely ugyanúgy, ahogy a többi hamuvölgyi portán, az ő udvarukon is ott állt, azaz az egyikben azok közül a hajdani élelmiszertároló kamrák közül, amelyeknek a tetőit a szomszéd kosa végiglegelte. Ezek a kamrák a hűtőszekrény és a fagyasztóláda megjelenése után elvesztették eredeti rendeltetésüket, amolyan második házzá alakították át őket, méghozzá legtöbbször babaházzá, amely a gyerekek birodalma lett. Nem volt ez másként Unniéknél sem, az ő lányuk játszott benne, amíg kicsi volt, de, mivel szellemileg soha nem nőtt ki a gyerekkorból, felnőttként is szívesen időzött benne olyankor, amikor hazalátogatott hétvégén a szüleihez.

Nagyapám elméletét a rajtunk átsuhanó szellemekről, akiket tévesen legszemélyesebb érzéseinknek hiszünk, jól illusztrálta a lány dühkitörése a reggelinél, ami ugyanolyan gyorsan elmúlt, ahogy jött, és nyoma se maradt. Vigyorogva bólogatott, amikor Unni megbeszélte vele, hogy ezután az ő babaházában fogok majd aludni. Láttam rajta, hogy ettől kezdve úgy mustrálgat, mint az új, életnagyságú néger babáját. Mielőtt Jon

Trygve a fekete Mercedesszel levitte volna a vasárnapi utolsó komphoz, hogy hazatérjen Kakashalomra, a járasközpontba, ahol hét közben lakott, lelkesen pakolta bele a zsákba a játékaik egy részét, hogy helyet szorítson az ágyamnak, amelyet felhoztam a pincéből és beállítottam a babaházba.

Az ágy, amelyről százkilencven centimmel mindkét végén lelógtam, hatalmasnak hatott a többi bútorhoz képest, mivel azok mind babákhoz voltak méretezve. A hintaszéken plüss elefánt, zsiráf, meg egy mindegyikük-nél nagyobb csibe osztozott, a toalettasztalnál hajás baba szépítkezett, a kisszéknyi asztal miniatúr étkészlettel volt megterítve, a konyhapulznál alvóbaba mosogatott félig lehunytt szempillákkal. Eleinte, amíg bele nem szoktam az idebent uralkodó méretekre, aránytalanul nagynek éreztem a testemet. Lábujjhegyen léptem be, egyből végignyúltam az ágyon, és lehetőleg meg se moccantam többet, nehogy ormótlan mozdulataimmal felborítsak és eltörjek valamit. Az volt az érzésem, hogy a *Hófehérke és a hét törpe* meséjének egyik sajátos változatában szerepelek, és valójában a törpék házába csöppentem, a törpékébe, akik, ha hazaérnek, nagyon megfognak rémülni tőlem, mert én sajnos a Koromfeketéske vagyok.

Miután aznap este modortalanul otthagytam a sziklát, amelynek a szavait nem értettem meg, visszaereszkedtem az egyik birkák kikaposta csapáson Hamuvölgybe. Hazaértem Unniék portájához, bementem a babaházba, és lefeküdtem. A fáradságtól azonnal elnyomott az álom, de nemsokára arra riadtam, hogy valaki szuszog az ágyam alatt, mégpedig pimaszul mindig olyankor, amikor megmozdulok. Ha teljes testemmel átfordultam, nagy volt a szuszogás, ha csak az arcomat vartam, alig hallható. Tulajdonképpen azóta, amióta a babaházban aludtam, egyfolytában hallottam ezt a zajt, de nem tulajdonítottam jelentőséget neki. Ekkor viszont határozottan zavart. Mit zavart? Bosszantott. Mintha végre belejöttem volna a szerepembe, és valóban én lennék Koromfeketéske, a félig ember, félig óriás néger, lelógattam fürtös hajú kobakomat oldalt, és dühösen bekukucsáltam

az ágy alá, hogy megnézzem, ki meri háborgatni jól megérdemelt nyugalmamat.

A fehér éjszaka derengése az ágy alá nem hatolt be, semmit se láttam. Jobb karommal benyúltam, és módszeresen végigfuttattam az ujjbegyeimet a padló lakkozott deszkáin. A szuszogás mindeközben vakmerő pimaszsággal folytatódott tovább, ugyanúgy, ahogy eddig, a mozdulataim ritmusára. Mintha közben, amíg aludtam, megjöttek volna a törpék, akik ahelyett, hogy megrémültek volna, inkább az ágy alá bújtak, és most ezzel a szuszogással akartak csúfot üzni belőlem.

Megakadt a kezem valami puha, bársonyos csomóba.

A norvég útikönyvek kulturális összefoglalóiban eleget olvastam a trollokról, ezekről a ronda kinézetű, ostoba óriás manókról, amelyek az ősidőkben rejtőzködő, erdei életet éltek, és csak ha feldühödtek, rontottak be törve-zúzva emberi településre, hogy azután mára giccses szuvenír figurákká korcsosuljanak. Az ágy alól egy ilyen norvég manót, egy trollt halásztam elő. Plüssből volt, hasába szerelt érzékelővel, amely a környezet apró rezdüléseire reagálva hangot adott. Ahogy kiléptem vele a babaház ajtaján, úgy sivített, mint egy varacskos kismalac, amelyet sziklapiton teker körbe, és lassan agyonszorít. Én semmi ilyet nem terveztem, egyszerűen letettem odakint az udvaron egy nagy, lapos kőre. Úgy gondoltam, hogy a kő garantáltan nem rezeg be a mozdulataimtól, és a troll hasában levő érzékelőnek nem lesz mire reagálnia. Miután a plüss troll hatástalanításával végeztem, szétterpesztettem a lábaimat, és nagy sugárban a málnavesszők közé vizeltem.

Azt hittem, hogy most már nyugodtan alhatok tovább reggelig, de alaposan tévedtem.

Ezúttal arra riadtam, hogy döng a tető a fejem fölött, és kolompszót hallok. Újra felkeltem, kiléptem a babaház elé, és, a hang irányába fordulva, megláttam, hogy pár méterrel a talajszint felett, szárnyak nélkül legelnek.

Hát persze, hogyan is felejtettem el! Aznap reggel, miközben a kávémat kortyoltam a babaház teraszán, a szomszéd a traktorjával bevontatta mellém a liftes utánfutót, raj-

ta a zöldrácsos birkaszállító ketreccel, a ketrecben pedig magával a vén kossal. A liftet azután a hidraulikus karral úgy állította be, hogy a zöld ketrec egy magasságba emelkedjen a tetőn lévő aprócska legelővel, majd kioldotta a ketrecajtó mágneszárját. A vén kos szokva volt a magassághoz, meg éhes is lehetett, tétovázás nélkül átugrott a tetőre. Az ugrásba az egész babaház beleremegett. A szomszéd, észrevéve, hogy leteszem a kávé bögrét az asztalra az esemény hatása alatt, huncut mosollyal megjegyezte, hogy nem kell félnem, nem fog kéretlen látogató pottyanni a nyakamba.

A vén kos alatt valóban nem szakadt be a tető. Viszont a napközben lelegelt vadvirág és zsenge fű kérődzésével éppen az éjszaka közepére végzett, és megint legelni támadt gusztusa. Kolompszóval, dübörögve odavissza vonulni kezdett a tetőn. Amikor kiléptem, megakadt a falat a szájában, vetett rám egy lesújtó pillantást odafönről, majd bizalmatlanul végigmért. Miután megbizonyosodott, hogy érdektelen vagyok a számára, visszahajolt legelni.

Megfordultam, hogy én meg visszatérjek aludni, amikor a troll újra szuszogni kezdett. De nem azért panaszkodott, hogy kivettem a szűrét, hanem az élettelen tárgyak együgyűségével még mindig csak a mozgásra reagált. Tette ezt annak ellenére, hogy a mozdulatlan kövön ült. A troll fura viselkedésének a rejtélye csak egy pillanatig tartott, a következőben már magam is éreztem, hogy remeg a föld a talpam alatt. Ekkor a troll már sivített, de felmorajlott a hegyoldal is a fenti nyírek és fenyőfák felől. Akkora dübörgés támadt, mintha a Hamuvölgy feletti hegy akart volna leszakadni erdőstől, legelőstől, gleccserestől.

– Édes Legbám! – gondoltam magamban -, hát ezt akarta elmondani nekem a szikla.

A fjordvidék legnagyobb eseményei a hegyomlások. Megesett már, hogy egy teniszlabda nagyságú kő, magasról indulva, és szerencsétlenül pattanva meg, képes volt agyonsújtani egyenként egy kétgyermekes családot, amely a hullás pillanatában éppen arra autózott. Máskor a meginduló kőgöргеgek egész tanyákat temettek maguk alá. De

Hamuvölgyben akkor éjjel az a negyventonányi szikla, amely felébredt több ezer éves mozdulatlanságából, olyan kíméletesen dübörgött keresztül a házak között, hogy egyetlen haja szála se görbült meg senkinek, és még különösebb kárt sem okozott. A megyei lap, a Viking Tülok, amelynek a soron következő számában címlapsztori lett az eset, aprólékos térképen rajzolta fel a legördülő szikla útvonalát. Eszerint a szikla mindig jó helyen változtatott irányt, hol Unni teraszos virágágyásában, hol egy másik sziklának ütközve. Olyan szerencsés cikk-cakkot írt le, hogy csak néhány gyümölcsfát és egy villanyoszlopot döntött ki, valamint riptyára törte azt a rozzant szerszámoskamrát, amelyet Unniék szomszédja, saját bevallása szerint, éppen másnap tervezett lebontani. Pedig, ha egyenes vonalban görgött volna le, nemcsak Unniékat és a szomszédjukat lapította volna össze a házukkal együtt, hanem Norvégia egyik legféltettebb kincsében, az arrébb vontatott dongatemplomban is helyrehozhatatlan kárt okozott volna. Nem csoda, ha a Viking Tülok mindezek után a sziklát kedélyesen, szinte becézve csak Nagy Kavicsként emlegette. Kiderítette róla, hogy tulajdonképpen már az ötvenes években bemérték, és instabilnak minősítették a geológusok. Az eltávolítását azonban hiába sürgették, akkoriban nem volt rá pénz. Amikor meg már lett volna, mindenki megfelekezett a Nagy Kavics kellemetlen jelenlétéről Hamuvölgy felett.

A Nagy Kavics egészen a kompkikötőig gurult. Ott azért nem esett bele a fjordba, mert a parton egy nagyobb lapos területet talált, a turisták számára kiépített parkolót, ahol vízszintesen görögve elvesztette a lendületét, és végül az egyik keskenyebbik oldalán, mintha csak tétovázna, hogy forduljon-e még egyet, billenő helyzetben megállt.

Az aznapi utolsó turisták a dongatemplomnál egy dél-európai csoport tagjai voltak. Kiszállva a spanyol rendszámú kirándulóbuszból, gyanakodva méregették a templom hült helyén az alapokat, és a széthányt kövek között a litván vendégmunkásokra, akik a számaikat rendezték össze az egész napos

munka után, olyan szemrehányó pillantásokat vetettek, mintha legalábbis ők bontották és hordták volna el a templomot. Mielőtt a pénztárnál leemeltem volna közös bankkártyájukról a jegyek árát, amely egy közepes benini vagyonnak megfelelő összeg volt, igyekeztem gyorsan összefoglalni a templom körüli, szerencsétlen helyzetet. Angol beszédem után, amit a túravezető fordított, általános felháborgás támadt a csoportban.

Franciásan hangzó, furcsa spanyoljuk alapján arra következtettem, hogy katalánok lehetnek. A fejemben kavargó nyelvek miatt nem volt egyszerű megtalálnom agyam egyik eldugott rekeszében a spanyoltudásomat, de valamit mégis sikerült előhalásznom. Katalántudás híján franciául törve a spanyolt, dicsérni kezdtem nekik Barcelonát, majd a Sagrada Familia bazilikát, Antoni Gaudínak, ennek a nagy katalán művésznek az utolérhetetlen remekművét. Az egész csoport, mintegy varázsütésre, megenyhült, mégis rábólintottak, hogy emeljem csak le a jegyek árát közös bankkártyájukról. Amikor mondtam, hogy én fogom végigvezetni őket, engedelmesen felsorakoztak mögém, és hálásan csillogó szemmel követtek az építkezési területen keresztül a ribizlibokrok takarásában megbúvó templom irányába. A domborműnél befejezve a látogatást, még hosszan elbeszélgettünk franciául, amire az idegenvezetés közben azért váltottam át, mert többen határozottan azt állították, hogy anyanyelvük, a katalán sokkal inkább hasonlít a franciára, mint a spanyolra, és ezért ők jobban értenek franciául. Nemsokára néhány üveg behűtött cava, egyfajta katalán pezsgő is előkerült, és egyszerre csak azt vettük észre, hogy elment az aznapi utolsó komp, amellyel a katalánok vissza akartak volna térni a fjord másik partján lévő szállásukra. A hamuvölgyi fjordágot megkerülni már túl késő lett volna, így csak a kompikötőben levő parkolóig jutottak, ahol folytatták még a poharazást, megvacsoráztak és a buszban töltötték az éjszakát.

A parkolóba beguruló Nagy Kavics karnyújtásnyira állt meg a buszuk mellett, de ők a megivott pezsgőtől olyan édesdeden aludtak, hogy az egész földindulásból semmit se

vettek észre. Akkor kezdtek ébredezni, amikor a megyei katasztrófavédelem helikoptere leereszkedett mellettük. De a norvég hangzavar és az angolul odavetett, rövid magyarázatok alapján még sokáig elképzelni se tudták, honnét került oda az az óriási kő, amelybe majdnem belefejeltek, amikor félálomban lebotorkáltak a buszlépcsőn.

Jóval később vetették csak sűrűn a keresztet, és mormoltak hálaimát. Ugyanúgy megrendültek, ahogy egész Hamuvölgy. Nem mentek el a másnap déli, első komppal, ott maradtak a délután rendezett áhítatra is. Unni azelőtt, hogy gondnoknő lett volna, vándor hittérítőként évekig élt a lappok között Észak-Norvégiában. Bár hivatalosan nem szentelték fel, jártas volt a liturgiában. Így ő tartotta az aznapi áhítatot a tanya imaházában, ahol a hamuvölgyiek és a katalánok közösen mondhattak köszönetet Istennek azért, amiért ilyen szerencsésen átveszelték a hegyomlást.

Az áhítat végére befutottak a tűzszerészek, akik lyukat fúrtak a kőbe, a lyukba dinamitot tömtek, és vastag, acéldróttal megerősített gumiszőnyeget borítottak a Nagy Kavicsra. A Nagy Kavics a robbanás pillanatában utoljára még megmozdult. Néhány centire elemelkedett a parkoló aszfaltjától, feldobta magát, mint egy halálra sebzett sárkány, majd darabokra hullott. A robbanás zajának elmúltával még hosszú percekig hallani lehetett, ahogy a megbolygatott kő agonizálva tovább hasadozik a gumiszőnyeg diszkrét takarásában.

Szellemeim legtöbbje, azok is, amelyeknek legtovább tartott a Beninből idáig vezető út, akkorra már utolértek Hamuvölgyben. Egyesek végleg elmaradtak, miközben csatlakozott hozzám néhány új is. Régi szellemeim egyike hatalmasra nőtt, fölém tornyosult, és mennydörögve arról kérdezett, hogy valóban itt van-e a helyem Hamuvölgyben. Amikor a Nagy Kavics megindult, nemcsak a hamuvölgyi hegyoldalon gördült végig, hanem mintha a szívről is leesett volna. Határtalan megkönynyebbuléssel néztem a babaház ajtajában állva, hogyan dübörög ki az erdőből, görög egyenesen a dongatemplom felé, változtat irányt az utolsó méteren Unni teraszos virágágyásában,

veti be magát a házak közé, és hogyan tűnik el a kompikötő felé, a szilvafák között. Akkorra már kész volt bennem a válasz, amitől a fölém tornyosuló szellem nagy része elillant, és apró ködpamaccsá zsugorodott.

Itt idegenben, a norvégiai Hamuvölgyben sikerült végre megszelídítenem az Idegenség

Szellemét. Az Idegenség, amely egész életemben fojtogatott, attól kezdve a bokámhoz dörgölődött, és azzal biztatott, hogy hamarosan hazatalálok. Nem lehet véletlen, sutogta behízelt hangon, hogy hasonmásom már kilencszáz év óta ott várt a dongatemplom domborművén.